

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Václava Novotného a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobců: **a) T. G.**, **b) nezl. O. G.**, oba zastoupeni Mgr. Patrikem Kastnerem, advokátem se sídlem v Mnichově Hradišti, Jiráskova 811, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 1. 2004, č. j. 24 Az 2200/2003 – 23,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozsudkem ze dne 27. 1. 2004, č. j. 24 Az 2200/2003 - 23, zamítl Krajský soud v Ostravě žalobu žalobců proti rozhodnutí Ministra vnitra ČR ze dne 22. 9. 2003, č. j. OAM-1469/AŘ-2002, jímž byl zamítnut rozklad žalobců a potvrzeno rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR ze dne 5. 12. 2001, č. j. OAM-4647/VL-11-OL4-2001. Tímto rozhodnutím nebyl žalobcům udělen v České republice azyl z důvodu nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a současně bylo vysloveno, že se na ně nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona.

Proti výše uvedenému rozsudku krajského soudu podali žalobci (dále jen „stěžovatelé“) včas kasační stížnost.

Stěžovatelé v kasační stížnosti uplatňují důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b), a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s. “), když

namítají, že soud nesprávně posoudil právní otázku nezákonnosti rozhodnutí žalovaného, když tento neshledal v žalobě namítaná procesní pochybení a taktéž se nedůsledně zabýval namítanou nesprávností a nepřesvědčivostí rozhodnutí správního orgánu spočívající v nedostatečném zohlednění okolností, za nichž byly stěžovatelé nuceni opustit svou vlast.

Stěžovatelé jsou přesvědčení, že žalovaný porušil ustanovení § 3 odst. 3 a 4, § 32 odst. 1, § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů a rovněž ustanovení § 12, § 14 a § 91 zákona o azylu.

Stěžovatelé dále napadají tu část výroku rozhodnutí žalovaného, ve které žalovaný konstatoval, že stěžovatelům neuděluje azyl humanitární. Stěžovatelé nesouhlasí se závěrem soudu, který v odůvodnění rozsudku konstatoval, že stěžovatelé neuvedli v průběhu správního řízení žádný konkrétní důvod, který by mohl vést k aplikaci ustanovení § 14 zákona o azylu. Mají za to, že v jejich případě jsou naplněny podmínky pro jeho udělení, neboť v Arménii nemají žádné zázemí, v ČR mají určité sociální vazby, zvykli si na zdejší prostředí. Nucený návrat domů by pro ně byl spojen s těžko překonatelnými obtížemi. Stěžovatelé jsou si vědomi, že na udělení humanitárního azylu není právní nárok. Pokud je však rozhodnutí o jeho neudělení součástí správního rozhodnutí, mělo by být o této části výroku vedeno řádné řízení a tato část výroku by měla být řádně a náležitě odůvodněna. Stěžovatelé výrok žalovaného, který pouze uvedl, „Okolnosti hodné zřetele, které by v případě žadatelky nebo jejího nezletilého syna odůvodňovaly využití § 14 zákona o azylu, správní orgán II. stupně rovněž neshledal“, považují za nedostatečně odůvodněný. V této souvislosti odkazují stěžovatelé na rozsudek Krajského soudu v Brně č. j. 36 Az 417/2003, kdy soud z důvodu, že nebylo zcela zřejmé, na základě jakých skutečností dospěl správní orgán k závěru o neudělení humanitárního azylu, zrušil napadené rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost. Dále stěžovatelé v kasační stížnosti citovali část rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové č. j. 52 Az 46/2003. V nedostatku odůvodnění neudělení humanitárního azylu spatřují naplnění kasačního důvodu zakotveného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. a namítají, že rozhodnutí soudu je nepřezkoumatelné z důvodu nedostatku důvodů rozhodnutí.

Stěžovatelé jsou přesvědčeni, že žalovaný svým rozhodnutím taktéž porušil ustanovení § 91 zákona o azylu, Vycestování by v jejich případě bylo v rozporu s mezinárodními závazky ČR, konkrétně s čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, který zakotvuje právo jednotlivce na respektování rodinného a soukromého života. Toto právo v sobě zahrnuje i právo jednotlivce žít se svou rodinou. Stěžovatelé citují čl. 8 odst. 2 této úmluvy a dodávají, že pro ČR sami nepředstavují žádné z ohrožení uvedených v čl. 8 odst. 2 Úmluvy a jejich příbuzní, od kterých se nechtějí odloučit, žijí a pracují v ČR.

Stěžovatelé se dále dovolávají čl. 10 Ústavy ČR, dle kterého jsou vyhlášené mezinárodní smlouvy, jimiž je ČR vázána, součástí právního řádu ČR. Jestliže správní orgán při svém rozhodnutí nerespektoval čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, pak postupoval nezákonně. Téhož pochybení se dopustil soud.

V souvislosti s kasačním důvodem dle ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. stěžovatelé namítají, že skutková podstata, z níž žalovaný vycházel, je v rozporu se spisy. Toto své tvrzení dokládají tím, že správní orgán a posléze i soud označují za hlavní důvod žádosti o azyl stěžovatelů legalizaci jejich pobytu. Správní orgán opomenul pravé důvody stěžovatelů – tedy sloučení rodiny, jejich integraci do české společnosti a ztrátu veškerých vazeb a zázemí v Arménii.

Stěžovatelé navrhují rozhodnutí soudu zrušit a věc vrátit k dalšímu řízení. Současně navrhují, aby Nejvyšší správní soud přiznal jejich kasační stížnosti odkladný účinek.

Žalovaný se ke kasační stížnosti vyjádřil písemným podáním ze dne 30. 4. 2004, a domnívá se, že stěžovatelé žalobou zpochybňovali pouze závěry o neudělení azylu podle § 12 zákona o azylu a neexistenci překážek vycestování. Pokud stěžovatelé až kasační stížností brojí proti neudělení azylu dle ustanovení § 14 zákona o azylu, pak je v tomto rozsahu kasační stížnost nepřípustná ve smyslu ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s. Názor stěžovatelů, že ukončení jejich pobytu na území ČR by bylo v rozporu s právem na rodinný život nesdílí. Nedostatky ve zjištěném skutkovém stavu rovněž neshledal. Navrhuje zamítnutí kasační stížnosti a s přiznáním odkladného účinku nesouhlasí.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ust. § 109 s. ř. s., a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně. Navíc je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Z předloženého spisového materiálu Nejvyšší správní soud zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 19. 5. 2001. V žádosti o udělení azylu paní G. T. uvedla, že svoji vlast se synem opustili v červnu 1993, neboť v zemi byla občanská válka. O azyl žádají, neboť nemají doklady, které by jim umožnily legálně pobývat na území ČR. Žije zde s dětmi již od roku 1993. V stejném roce již o azyl žádala, její žádost byla v roce 1995 zamítnuta. Při pohovoru dne 14. 11. 2001 uvedla, že z Arménie odcestovali z důvodu zemětřesení, neboť jejich dům byl poškozen, země byla ve špatném ekonomickém stavu, navíc začala válka s Ázerbajdžánem. Po ukončení řízení o první žádosti o azylu měla v ČR povolen dlouhodobý pobyt, které ji však nebyl koncem roku 2000 prodloužen. Proto se rozhodla požádat o azyl znovu. V Arménii neměla žádné problémy se státními orgány. V případě návratu by jim nehrozilo žádné nebezpečí. Do Arménie se však vrátit nechce, protože její děti zde chodí do školy. Po zhodnocení výsledků azylového řízení nedošel žalovaný k závěru, že by stěžovatelé byli pronásledováni za uplatňování politických práv a svobod a neshledal v jejich případě ani existenci skutečností zakládajících odůvodněnost strachu z pronásledování v zemi původu uvedených v ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu. Proto vydal žalovaný dne 5. 12. 2001 rozhodnutí č. j. OAM-4647/VL-11-OL4-2001, kterým stěžovatelům neudělil azyl dle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu a zároveň rozhodl, že se ně nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona. Proti rozhodnutí podali stěžovatelé rozklad. Rozklad byl rozhodnutím Ministra vnitra ČR dne 22. 9. 2003 zamítnut rozhodnutím č. j. OAM-1469/AŘ-2002.

Předmětné rozhodnutí o zamítnutí rozkladu napadli stěžovatelé žalobou ke Krajskému soudu v Ostravě. Žalobou se domáhali zrušení rozhodnutí a vrácení žalovanému k dalšímu řízení z důvodu nezákonnosti předmětného rozhodnutí, spočívajícího v porušení celé řady procesních ustanovení správního řádu a v nesprávném posouzení skutečnosti, zda stěžovatelé splňují podmínky pro udělení azylu ve smyslu ustanovení § 12 a zda se na ně vztahuje překážka vycestování dle ustanovení § 91 zákona o azylu.

Krajský soud neshledal namítané porušení procesních ustanovení a dospěl k závěru, že skutkový stav byl zjištěn správně. Žalobu rozsudkem zamítl. V odůvodnění rozsudku soud uvedl, že důvodem pro podání žádosti o azyl stěžovatelů byla snaha o legalizaci pobytu na území ČR.

Proti výše uvedenému rozsudku podali stěžovatelé včas kasační stížnosti.

V kasační stížnosti stěžovatelé uplatňují důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b), d) s. ř. s.

Dle ust. § 103 odst. 1 s. ř. s., lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené
a) nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení,
b) vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost,
d) nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Tvrzenou nezákonnost podle § 103 odst.1 písm.a) s. ř. s. spatřují stěžovatelé v nesprávném posouzení nezákonnosti napadeného rozhodnutí soudem. Dle jejich přesvědčení měl soud napadené rozhodnutí zrušit, neboť žalovaný porušil ustanovení § 3 odst. 3 a 4, § 32 odst. 1, § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967Sb., správního řádu. Ačkoliv stěžovatelé uplatnili předmětnou kasační námitku ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., svým obsahem tato podporuje naplnění kasačního důvodu zakotveného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť stěžovatelé namítají vady řízení před správním orgánem.

Námitky spočívající v procesních pochybeních žalovaného stěžovatelé uplatnili již v žalobě. Z odůvodnění na str. 4 rozsudku vyplývá, že se soud těmito zabýval a došel k závěru, že vytýkaných procesních pochybení se žalovaný nedopustil. V odůvodnění rozsudku krajský soud konstatoval, že se správního spisu vyplývá, že si žalovaný opatřil potřebné podklady pro rozhodnutí, vycházel ze spolehlivě zjištěného stavu věci, své rozhodnutí řádně odůvodnil. S výše uvedenými závěry soudu se Nejvyšší správní soud ztotožňuje. Taktéž Nejvyšší správní soud shledal dokazování dostatečným, přesvědčivým, stav věci byl zjištěn spolehlivě, přesně a úplně, žalovaný i soud si opatřili potřebné podklady pro rozhodnutí, k dokazování použil všech prostředků, jimiž lze zjistit a objasnit skutečný stav věci, rozhodnutí vyplývají ze zjištěných podkladů a je dostatečně zdůvodněno. Skutková

podstata má náležitou oporu ve spisech, při jejím zjišťování nebyl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že by to mohlo ovlivnit jeho zákonnost. Uplatněný důvod podání kasační stížnosti obsažený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) nebyl naplněn.

Vdaném případě taktéž nelze odhlédnout od skutečnosti, že žalobní body, tak jak je stěžovatelé formulovali v žalobě, nebyly způsobilé k podrobnějšímu přezkoumání, než jaké krajský soud provedl. Tyto žalobní body totiž byly vlastně pouze citacemi jednotlivých ustanovení a zásad správního řízení podle správního řádu, aniž by bylo jakkoliv konkretizováno, v čem je porušení těchto zásad konkrétně spatřováno. Namítají-li například stěžovatelé, že nebyl zjištěn skutečný stav věci podle § 32 odst. 1 správního řádu, nebylo možno toto tvrzení nijak dále ověřit, pokud neuvedli, jaké další důkazní prostředky měl žalovaný provést, k jakým stěžovatelovým tvrzením ve svém rozhodování nedostatečně přihlédl, či k jakému závěru o skutkovém stavu měl správně dojít. Kritiku správního rozhodnutí navíc nelze založit pouze na tvrzení, že se žalovaný nezabýval žádostí řádně a svědomitě, či že stěžovatel nebyl rozhodnutím přesvědčen o jeho správnosti. Taková tvrzení, nejsou-li doplněna odkazem na konkrétní tvrzená pochybení, jsou vágní a soudně nepřezkoumatelná.

Pod stižní důvod zakotvený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze podřadit námitku stěžovatelů spočívající v nesprávném hodnocení žalovaného a následně i soudu ohledně důvodů, které stěžovatele vedly k odchodu z vlasti. Žalovaný i soud shodně konstatovali, že hlavním důvodem podání žádosti o azyl stěžovateli byla snaha po legalizaci. Pravý důvod, kterým je sloučení rodiny zcela pominuli. Stěžovatelé jsou přesvědčeni, že splňují podmínky pro udělení azylu dle ustanovení § 12 zákona o azylu, resp. pro vztažení překážky vycestování ve smyslu ustanovení § 91 citovaného zákona.

Nejvyšší správní soud názor stěžovatelů nesdílí.

Podle § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec: a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má. Podle ustanovení § 2 odst. 4 cit. zákona se za pronásledování pro účely tohoto zákona považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.

Z výpovědí učiněných stěžovateli v průběhu správního řízení jednoznačně vyplývá, že o azyl požádali z důvodu legalizace pobytu na území ČR, jak taktéž sami v žádosti o azyl uvedli. Stěžovatelé v průběhu celého správního řízení netvrdili, že by byli v zemi svého původu pronásledováni za uplatňování politických práv a svobod nebo že mají odůvodněný strach z pronásledování z důvodů taxativně vymezených v ustanovení § 12 zákona o azylu. Krajský soud a žalovaný pak správně vyhodnotili, že snahu po legalizaci pobytu není možné podřadit pod důvody pro udělení azylu ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. Subjektivní právo na azyl je právem na nezbytnou ochranu v případě pronásledování nebo odůvodněného strachu před pronásledováním, ale nikoliv právem vybrat si zemi,

pobývat v ní a vytvořit si v ní podmínky pro přestěhování celé rodiny a poté, co jinými formami nelze dále legalizovat pobyt v této zemi, požádat o azyl.

Vzhledem k výše uvedenému Nejvyšší správní soud konstatuje, že nebyl naplněn stižní důvod ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Taktéž s tvrzením stěžovatelů, že je dán důvod pro podání kasační stížnosti dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., nelze souhlasit. Rozhodnutí není nepřezkoumatelné nebo nesrozumitelné. Nejvyšší správní soud konstatuje, že řízení před správním orgánem netrpělo vadou, kterou nelze odstranit, proto není nutné řízení před správním orgánem zopakovat.

Námitka stěžovatelů spočívající v kritice rozhodnutí žalovaného, který nesprávně rozhodl o neexistenci překážky vycestování, není na místě. Nejvyšší správní soud ze spisového materiálu zjistil, že žalovaný správní orgán I. stupně se existencí překážky vycestování řádně zabýval. Žalovaný na základě výpovědí stěžovatelů a informací shromážděných k situaci v zemi došel k závěru, že v případě návratu stěžovatelů do Arménie není ohrožen jejich život nebo svoboda z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení. Sama stěžovatelka uvedla, že jim v případě návratu nehrozí žádné jiné nebezpečí. Závěry žalovaného podpořil ve svém rozsudku také soud. V odůvodnění rozsudku tento konstatoval, že ze Zprávy Ministerstva zahraničních věcí USA o stavu dodržování lidských práv v Arménii za rok 2000 sice vyplývá, že podmínky ve věznicích jsou kruté a že příslušníci bezpečnostních sil běžně osoby při výslechu bijí, svévolně zadržují a vězní osoby bez zatykače, avšak tyto skutečnosti nemají žádnou souvislost se stěžovateli, neboť sama stěžovatelka při pohovoru uvedla, že neměla ve své vlasti žádné problémy se státními orgány ani proti ní nebylo vedeno trestní stíhání. V případě Arménie se nejedná o stát, který by žádal o vydání stěžovatelů pro trestný čin, za který stanoví zákon trest smrti. Vycestování neshledal krajský soud v rozporu s mezinárodními závazky ČR. Se závěry soudu se Nejvyšší správní soud plně ztotožňuje.

Co se týká stižních námitek stěžovatelů směřující k té části rozhodnutí žalovaného, ve kterém rozhodl o neudělení tzv. humanitárního azylu, upraveného v ustanovení § 14 zákona o azylu, nelze odhlédnout od skutečnosti, že stěžovatelé až do podání kasační stížnosti žádné konkrétní důvody, v nichž by měla být spatřována nezákonnost této části napadeného rozhodnutí, neuváděli. Správní orgán neshledal u stěžovatelů důvody hodné zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu a krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku výslovně uvedl, že výroky napadeného rozhodnutí podle § 13, 14 zákona o azylu, považuje za zákonné, neboť v řízení před žalovaným nebyly zjištěny skutečnosti, které by svědčily pro aplikaci těchto zákonných ustanovení. Pokud se tedy stěžovatelé až v kasační stížnosti začínají dovolávat udělení především humanitárního azylu, nutno vycházet z toho, že v kasační stížnosti uvádí důvody, které neuplatnili v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohli, tedy důvody, pro něž je kasační stížnost nepřípustná podle § 104 odst. 3 s. ř. s. V této souvislosti je třeba poukázat i na ustanovení § 109 odst. 4 s. ř. s., dle kterého soud nepřihlíží ke skutečnostem, které stěžovatelé uplatnili poté, co bylo vydáno napadené rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že důvody uvedené v kasační stížnosti stěžovatelkou podřazené pod ust. § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., nebyly prokázány, a proto podanou kasační stížnost podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Protože stěžovatel neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Žalovanému Ministerstvu vnitra ČR, které bylo v řízení úspěšné, náklady řízení nevznikly, respektive je neúčtovalo, a proto rozhodl soud o nákladech řízení, jak výše uvedeno.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. 1. 2005

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu